

2015–2016

Læsisstefna Álftanesskóla

ÁLFTANESSKÓLI
– allir eru einstakir

Álftanesskóli
Garðabæ
2015–2016

„Bernska án bóka — það væri engin bernska. Það væri eins og að vera útilokaður frá þeim töfrastað sem hægt er að finna sjaldgæfustu tegund ánægju.“

Astrid Lindgren

Læssistefna Álftanesskóla 2015-2016

Garðabæ júní 2015

Verkefnastjóri

Auður Björgvinsdóttir

Læsisstefnuteymi

Brynhildur Svala Snorradóttir

Elín Sigmarsdóttir

Guðrún Gísladóttir

Hanna Mjöll Káradóttir

Kristín Fjóla Bergþórsdóttir

Margrét Guðrún Þórisdóttir

Rannveig Kristín Stefánsdóttir

Vilborg Rósa Einarsdóttir

Efnisyfirlit

LÆSISSTEFNA SKÓLANS Í STUTTU MÁLI	1
--	----------

NÁNARI ÚTLISTUN Á STEFNU OG KENNSLUADFERÐUM	2
--	----------

PRÓUNARSTARF-BREYTTAR KENNSLUADFERÐIR	2
VÖRÐUR OG VEGVÍSIR	2
ORÐ AF ORÐI	2
LESTRARKENNSLA Á YNGSTA- OG MIÐSTIGI	3
FYRSTA ÁRIÐ — UPPHAF LESTARNÁMSINS	3
SKIMANIR OG SÉRKENNSLA Í 1. BEKK	4
ÁFRAM VEGINN- 2.-6. BEKKUR	4
SAMSTARF HEIMILA OG SKÓLA	5
FRÆÐSLA TIL FORELDRA	5
HEIMALESTUR OG SKRÁNING	5
BÓK UM BÓK OG ANNAR BÓKMENNTALESTUR	6
RITUN	6
STAFSETNING	6
FRAMSÖGN	6
LESTUR OG RITUN Á ELSTA STIGI	7
BÓKMENNTALESTUR Á ELSTA STIGI	7
NÁMSMAT Í LÆSI	8
PRÓF OG SKIMANIR EFTIR ÁRGÖNGUM	9
LÝSING Á HVAÐ LIGGUR AÐ BAKI NÁMSMATI Í LÆSI	10
VIÐMIÐ SKÓLANS	12
SKIL Á LESTRARMATI	12
ALMENNT UM SÉRKENNSLU OG GREININGAR	13
LESTRARMENNING	13
BÓKASAFNIÐ	13
LESSTUNDIR	14
LESTRARSPRETTIR	14
HEIMILDIR	15

Læsisstefna skólans í stuttu máli

Stefna Álfthanesskóla er að leggja frá upphafi traustan grunn í lestri svo að nemendur geti byggt ofan á eftir því sem færni þeirra eykst og þroskinn vex. Að vera læs er ekki bara það að geta umskráð hljóð stafa yfir í orð, setningar og heilu málsgreinarnar. Lestur er til lítils ef skilningurinn fylgir ekki með og að öðlast góðan lesskilning er erfiðleikum háð nema tæknilegur grunnur í lestri sé traustur, þ.e. að nemandi hafi öðlast lesfimi.

Eftir því sem tímanum vindur fram á sjálfstæði nemandans í lestri að eflast og lokatakmarkmið er að nemendur geti lokið skólagöngu sinni í Álfthanesskóla færir um að nýta sér upplýsingar úr þeim textum og gögnum sem þeir þurfa, auk þess að geta komið upplýsingum frá sér í rituðu máli.

Til þess að þetta geti orðið þarf eftirfylgni að vera með hverjum og einum nemanda á þeim stað sem hann er staddur og samvinna heimilis og skóla og upplýsingaflæði þar á milli þarf að vera gott.

Nánari útlístun á stefnu og kennsluaðferðum

Þróunarstarf-breyttar kennsluaðferðir

Í Álfthanesskóla hefur undanfarin ár verið unnið markvisst að því að efla og bæta lestrarkennslu. Liður í því er að kennsluaðferðirnar *Orð af orði* og *Vörður og vegvísir* voru innleiddar. Ritunarnámskeið, bæði frá Skólaþróunardeild Háskólans á Akureyri og 6+1 víddir ritunar hafa verið haldin fyrir alla kennara skólans. Allir kennarar yngsta stigs hafa fengið réttindi til að leggja fyrir Leið til læsis og allt námsmat í lestri var endurskoðað. Fræðsla til foreldra og eftirfylgni varðandi heimalestur hefur verið stórbætt. Veturinn 2015–2016 er stefnt að áframhaldandi þróunarstarfi meðal annars varðandi stafainnlögn og fræðslu til foreldra.

Vörður og vegvísir

Í íslensku- og lestrarkennslu er starfað samkvæmt hugmyndafræði Ardleigh Green grunnskólans í London en þar er lögð áhersla á heildstæða móðurmálskennslu. Kennarar í Hamraskóla í Reykjavík hafa þróað og aðlagð þessa aðferðafræði og kalla hana Vörður og vegvísir, þar sem markmið Aðalnámskrár grunnskóla liggja að baki. Eftir henni er starfað á yngsta- og miðstigi í Álfthanesskóla. Nánar má fræðast um Vörður og vegvísir á <https://hamrar.wordpress.com/>

Orð af orði

Orðaforði og hugtakaskilningur eru mjög mikilvægir þættir í lesskilningi og öllu námi. Orð af orði er fjölbreytt kennsluaðferð þróuð af Guðmundi Engilbertssyni og er meginmarkmiðið að efla orðaforða og málvitund nemenda. Aðferðirnar eru margvíslegar og geta þær fléttast inn í öll bókleg fög þvert á árganga. Nánar má fræðast um Orð af orði á <http://hagurbal.weebly.com/>

Lestrarkennsla á yngsta- og miðstigi

Rannsóknir sýna að afar mikilvægt er að standa sérstaklega vel að lestrarnámi barna fyrstu árin enda hefur bilið milli þeirra sem ná góðri lestrarfærni fyrir lok 3. bekkjar og þeirra sem ná því ekki, tilhneigingu til að breikka (Torgesen. 2005).

Fyrsta árið – upphaf lestrarnámsins

Álftanesskóli vinnur samkvæmt hugmyndafræði um snemmtæka íhlutun. Hún gengur út á að skima fyrir veikleikum og bregðast strax við vandanum. Í flestum tilfellum þurfa nemendur eingöngu aðstoð rétt í byrjun skólagöngunnar til að komast af stað og ná svo góðri færni án frekari íhlutunar. Rannsóknir sýna að snemmtæk íhlutun getur komið í veg fyrir lestrarvanda og sérkennslu seinna meir (Riley. 2006).

Yfirfærsla frá leikskóla

Þegar nemendur hefja nám í 1. bekk hefur sérkennari þegar farið yfir niðurstöður málþroskaprófa og Hljóm2 sem greinir hljóðkerfisvanda og er tekið á síðasta ári í leikskóla. Hljóm2 hefur mikið forspárgildi um gengi í lestrarnámi og nemendur sem fá slaka útkomu úr því fá tíma hjá sérkennara frá skólabyrjun.

Stafainnlögn og lestrarkennsla

Í Álftanesskóla er kennt samkvæmt hljóðaaðferð. Stafainnlögn fer þannig fram að tveir til þrír stafir eru kenndir á viku og unnið markvisst með þá. Að auki eru algengar orðmyndir kenndar. Eftir innlögn bókstafa vikunnar er hverjum bekk skipt í fjóra hópa og vinna hóparnir að mismunandi verkefnum, eitt verkefni í hverri kennslustund. Öll verkefnin tengjast stöfum vikunnar á einn eða annan hátt. Þessa vinnu köllum við hringekjuvinnu og fer hún fram fjóra daga vikunnar.

Frá fyrstu stafainnlögn fá nemendur lestrarbók við hæfi sem byggð er á þeim stöfum sem búið er að leggja inn. Mismunandi er hvað nemendur lesa margar bækur yfir vikuna, flestir fá nýja bók daglega. Smám saman bætast fleiri stafir við og bækurnar taka mið af því. Þessar fyrstu lestrarbækur eru eftir Þórunni Elíadóttur, kennara í Hamraskóla. Rétt eins og nemendur sem eiga í erfiðleikum fá aðstoð sérkennara, er tekið tillit til þeirra nemenda sem þegar hafa náð lestrarfærni þegar þeir koma í grunnskóla. Kennari skoðar stöðu þeirra og finnur lesefni og verkefni við hæfi ef byrjendabækurnar eru of léttar.

Veturinn 2015–2016 er stefnt að enn frekari þróun á stafainnlögninni.

Þegar allir stafir hafa verið kenndir fer íslenskukennsla fram í hringekjuvinnu þar sem áherslupættirnir eru:

- Ritun
- Málfræði
- Lesskilningur
- Framsögn og hlustun (talað mál og hlustun)

Verkefni hringekjunnar eru heildstæð og oft þematengd, með því fást fjölbreyttir textar til að vinna með. Sífellt er verið að byggja ofan á fyrri þekkingu. Kennd eru markviss vinnubrögð eftir ákveðnum leiðum og til þess notuð svokölluð amboð. Amboð eru sýnileg á veggjum og eru verfæri fyrir nemendur til að sjá í máli og mynd til hvers er ætlast af þeim og hvernig á að vinna. Sem dæmi eru notuð amboð fyrir framsögn, áheyrendur, skrift, greinarmerki og fyrirmyndarmálgrein.

Skimanir og sérkennsla í 1. bekk

Samstarf sérkennara yngsta stigs og umsjónarkennara í 1. bekk er yfirgripsmikið og kemur sérkennari að kennslu margra barna í upphafi. Eins og áður sagði hefst sérkennsla strax að hausti og eru málþroskapróf, Hljóm2 og aðrar upplýsingar frá leikskólum hafðar til hliðsjónar. *Leið til læsis* er stuðningskerfi sem miðar að því að gera kennurum kleift að bregðast við yfirvofandi lestrarvanda barna strax við upphaf skólagöngu og eru allir nemendur 1. bekkjar skimaðir með þessu matstæki. Þegar niðurstöður liggja fyrir í október er nemendum raðað í sérkennsluhópa eftir þörfum. Nemendur í áhættu fyrir lestrarvanda fara í greiningarprófið Hljóðfærni í desember. Það greinir vandann enn frekar og vinna sérkennari, umsjónarkennari og foreldrar saman að þjálfun fram á vor.

Áfram veginn- 2.-6. bekkur

Unnið er með heildstæða íslenskukennslu samkvæmt Vörðum og vegvísi upp í 6. bekk. Vel er fylgst með lestrarframvindu hvers og eins nemanda og verða verkefnin þyngri og fjölbreyttari í takt við aukna getu. Markmið lestrarþjálfunar er að nemendur verði færir um að lesa sjálfstætt fjölbreyttan texta og nýta sér upplýsingar úr honum. Þessu markmiði ná nemendur mishratt og vel og er það skylda umsjónarkennara í samvinnu við sérkennara að sjá til þess að nemendur þeirra fái lesefni og þjálfun við hæfi hverju sinni. Mikilvægt er að nemendur hafi náð góðri lestarfærni áður en þeir fara í 7. bekk og því er lestrarfærni nemenda í 6. bekk skoðuð sérstaklega vel með Logos skimun.

Skimun og þjálfun í 6. og 9. bekk

Allir nemendur 6. bekkjar fara í Logos skimun á haustönn. Gögn úr henni eru greind og borin saman við fyrri gögn nemenda. Sérkennari útbýr í samstarfi við umsjónarkennara mismunandi þjálfunarleiðir fyrir nemendur. Ef skimunin bendir til lestrarvanda er vandinn greindur enn frekar með Logos lestrargreiningu.

Samstarf heimila og skóla

Fræðsla til foreldra

Lestrarkennslan í skólanum er aðeins hluti af námsferlinu, lestrarþjálfun heimavið undir styrkri stjórn forráðamanna er alveg jafn mikilvæg. Til þess að foreldrar geti staðið þétt við bakið á börnum sínum í lestrarnáminu þurfa þeir að vita til hvers er ætlast af þeim og því er fræðsla til foreldra mikilvægur þáttur í stefnu skólans.

Haldið er námskeið fyrir forráðamenn nemenda í 1. bekk um grunn að lestrarkennslu og er ætlast til að einhver komi fyrir hönd hvers barns.

Í 3. bekk er námskeið um lesskilning og er að sama skapi ætlast til að einhver komi með hverju barni á það námskeið.

Heimalestur og skráning

Lestrarþjálfun nemenda þarf alltaf að taka mið af getu þeirra og eiga umsjónar- og sérkennarar að aðlagja þjálfun nemenda að þeirra þörfum. Til að byrja með er lesefninu algerlega stýrt af kennara en eftir að nemendur eru komnir vel af stað geta þeir sjálfir valið bækur á bókasafninu til heimalestrar. Það er umsjónarkennara að meta stöðu nemenda hverju sinni.

Meginreglan er sú að ætlast er til að nemendur í 1.–5. bekk lesi heima fimm sinnum í viku. Nemendur 1. bekkjar lesa 10 mínútur á dag að lágmarki, nemendur 2. bekkjar 15 mínútur að lágmarki og nemendur í 3.–5. bekk í 20 mínútur. Orðaskrift hefst um áramót í 1. bekk en þá þjálfar nemendur hljóðgreiningu og stafsetningu með því að skrifa orð eftir upplestri foreldraeða vinna önnur verkefni tengd lestrinum samkvæmt fyrirætlum kennara. Heimalestur er eins og áður sagði mjög mikilvægur þáttur í lestrarnámi hvers barns og til að halda vel utan um framvindu hans skrá kennarar í Mentor ef ekki er lesið heima eins oft og ætlast er til eða orðaskriftinni ekki sinnt.

Bók um bók og annar bókmenntalestur

Í 6.–10. bekk felst heimalestur í því að nemendur skuli lesa fimm bækur að eigin vali á hverri önn og skila skýrslu um hverja bók, þetta verkefni er kallað Bók um bók. Þeir nemendur sem eiga í lestrarvanda fá þó oftast en ekki áfram skipulagt þjálfunarefni til heimalestrar og er það matsatriði kennara hverju sinni að velja heppilega þjálfunarleið fyrir nemendur sína.

Ritun

Nemendur vinna ýmiskonar ritunarverkefni jafnt og þétt yfir veturinn þá oftast í tengslum við hringekjuvinnuna. Í 1.–4. bekk er í þróun sú hefð að nemendur vinni lokaverkefni í íslensku að vori. Þeir nýta sér þá þekkingu sem þeir hafa tileinkað sér og skrifa og hanna bók. Í 1. bekk vinna nemendur bók um húsdýrin, í 2. bekk semja og skrifa nemendur ævintýri, í 3. bekk skrifa nemendur bók fyrir börn og í 4. bekk skrifa nemendur bók í tengslum við námsefnið um sögu Álfþaness.

Stafsetning

Í Vörðum og vegvísi eru sérstaklega tilgrein markmið fyrir hvern árgang í stafsetningu og ná þau upp í 7. bekk. Kallast þetta stafsetningarskúffan og er stafsetning bæði kennd og metin samkvæmt þessum markmiðum.

Framsögn

Í Vörðum og vegvísi eru einnig tilgreind markmið í framsögn sem ná upp í 7. bekk. Talað og hlustað er hluti af vikulegri hringekju þar sem nemendur bæði æfa framsögn og upplestur og að vera góðir áheyrendur. Markmið framsagnartímanna liggja fyrir og nemendur meta hvert annað með því að gefa stjórnur og óskir fyrir frammistöðuna.

Lestur og ritun á elsta stigi

Mikilvægt er að nemendur hafi öðlast góða færni í að nýta sér hvers kyns texta þegar á elsta stig skólans er komið. Nemendum er ætlað að lesa og nýta sér fjölbreytta texta á þremur tungumálum auk þess að geta skrifað smærri verkefni og ritgerðir.

Bókmenntalestur á elsta stigi

Í íslensku hafa nokkrar bækur fest sig í sessi í árgöngum og eru lesnar ár hvert. Fyrir utan þær bækur lesa nemendur kjörbækur að eigin vali og skila skýrslum um þær í verkefninu Bók um bók. Af bókum sem lesnar eru á elsta stigi má nefna Laxdælu, Korku sögu, Strákinn í röndóttu náttfötunum, Gísla sögu Súrssonar og Grafarþögn. Þó nokkur ritun er tengd þessum bókum og má þar nefna lestrardagbækur sem nemendur halda. Þegar nemendur ljúka 10. bekk eiga þeir að hafa fengið kennslu og þjálfun í gerð bókmenntaritgerða og heimildaritgerða.

Í dönsku lesa og skrifa nemendur styttri texta í 7.–9. bekk, en 10. bekkur les skáldsögu og skrifar að lágmarki 250 orða texta.

Í ensku í 8.–10. bekk eru lesnar tvær bækur yfir skólaárið, önnur er skyldubók en hin valin af nemendum. Ritunarverkefni tengd námsefninu eru yfirleitt tvö á hverjum vetri.

Námsmat í læsi

Stefna Álftanesskóla er að nota staðlað námsmat eins og hægt er og upplýsa foreldra jafnt og þétt um stöðu barna þeirra á hverjum tíma í samhengi við lestrarferil þeirra.

Eftirfarandi þættir eru metnir með skipulögðum hætti:

	1. b.	2. b.	3. b.	4. b.	5. b.	6. b.	7. b.	8. b.	9. b.	10. b.
Stafaþekking										
Sjónrænn orðaforði										
Lesfimi										
Lesskilningur										
Stafsetning										
Ástundun og yndislestur										
Framsögn										

Próf og skimanir eftir árgöngum

bekkur	haust	vor	Skil heim	Sérstakar skimanir og greiningar
1.bekkur	Leið til læsis eftirfyllgnipróf 1x	Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x	Niðurstöður úr Leið til læsis	Leið til læsis skimunarpróf, Hljóðfærni fyrir þá sem koma illa út
2. bekkur	Vorpróf úr 1. bekk endurtekið Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x	Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x	Niðurstöður úr Leið til læsis	
3. bekkur	Vorpróf úr 2. bekk endurtekið Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x Orðarún	Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x Orðarún	Niðurstöður úr Leið til læsis Orðarún	
4. bekkur	Vorpróf úr 3. bekk endurtekið Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x Orðarún	Leið til læsis eftirfyllgnipróf 2x Orðarún	Niðurstöður úr Leið til læsis Orðarún	Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu) Samræmt könnunarpróf
5. bekkur	Vorpróf úr 4. bekk endurtekið 2 x lesfimiþróf Orðarún	2 x lesfimiþróf Orðarún	Niðurstöður Lesfimiþrófa Orðarún	Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu)
6. bekkur	Vorpróf úr 5. bekk endurtekið 2 x lesfimiþróf Orðarún	2 x lesfimiþróf Orðarún	Niðurstöður Lesfimiþrófa Orðarún Logos skimun	Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu). Logos skimun allir nemendur

7. bekkur	Vorpróf úr 6. bekk endurtekið 2 x lesfimiþróf Orðarún Samræmt próf	2 x lesfimiþróf Orðarún	Niðurstöður Lesfimiþrófa Orðarún	Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu) Samræmt könnunarpróf
8. bekkur	2 x lesfimiþróf Orðarún	2 x lesfimiþróf Orðarún	Niðurstöður Lesfimiþrófa Orðarún	Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu)
9. bekkur	Lesfimiþróf eftir þörfum	Lesfimiþróf eftir þörfum	Logos skimun	Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu) Logos skimun allir nemendur
10. bekkur	Lesfimiþróf eftir þörfum	Lesfimiþróf eftir þörfum		Logos greining (nemendur með grun um dyslexíu) Samræmt könnunarpróf

Leið til læsis er notað til að meta lesfimi og Orðarún til að meta lesskilning.

Lýsing á hvað liggur að baki námsmati í læsi

Sjónrænn orðaforði

Nemendum er kennt að lesa með því að læra hljóð stafanna og að tengja þau saman, það er kallað umskráning. Smátt og smátt læra nemendur að þekkja orð og orðhluta í sjón án þess að beita umskráningu og er góður sjónrænn orðaforði m.a. forsenda góðrar lesfimi. Þrátt fyrir góðan sjónrænan orðaforða er umskráningarhæfni áfram mikilvæg þar sem lesmálið verður flóknara eftir því sem nemendur eldast og þá þurfa þeir gjarnan að beita umskráningu til að lesa orð sem eru þeim óþekkt, þetta gildir einnig um lestur á öðrum tungumálum. Matið fer þannig fram að nemandi les lista af stökum, ótengdum orðum og hefur til þess mínútu.

Lesfimi

Góð lesfimi er þegar lesari nær sjálfvirkum fyrirhafnarlausum lestri sem er lesinn með réttu hljómfalli. Lesfimin er mikilvæg og getur góð lesfimi stutt við lesskilning en að sama skapi getur slök lesfimi hindrað lesskilning. Nemandi með slaka lesfimi les hægt með erfiðleikum, stoppar gjarnan og hljóðar sig í gegnum orð, les orð rangt og notar rangt hljómfall svo tengingar textans verða rangar, svona lestur gerir lesskilning mjög erfiðan. Matið fer þannig fram að nemandi les samfelldan texta upphátt í tvær mínútur, kennari fær niðurstöður með því að draga frá rangt lesin orð og deila því næst með tveimur til að fá fjölda rétt lesinna orða á mínútu.

Lestrarnákvæmni

Lestrarnákvæmni er hlutfall orða sem eru rétt lesin í lesfimitextanum. Kennari dregur fjölda rangt lesinna orða frá heild lesinna orða og fær út hlutfall í prósentum. Ef miðað er við stig Powells (Lipson og Wixson. 1991) ætti sjálfstæður lesari að geta lesið með yfir 96% nákvæmni.

Lesskilningur

Góður lesskilningur er flókið fyrirbæri og byggir á mörgum þáttum svo sem lesfimi, málþroska og ályktunarhæfni. Nemandi þarf að átta sig bæði á styttri einingum texta og heild hans. Hann þarf að geta dregið ályktanir út frá mismunandi hlutum textans og notað bæði vísbendingar úr textanum og eigin þekkingu til að átta sig á innihaldinu í heild.

Lesskilningsskimunin Orðarún fer þannig fram að nemendur lesa í hljóði tvo texta og svara krossasurningum úr þeim. Unnið er með einn texta í einu og fá nemendur seinni textann ekki fyrir en þeir hafa lokið við þann fyrri. Gert er ráð fyrir að þetta taki um 40 mínútur en nemendur fá þann tíma sem þeir þurfa. Hver og einn texti hefur verið staðlaður og því eru viðmið sem liggja að baki umsögn ekki alltaf eins.

Önnur gögn

Fyrir utan þessi próf og skimanir sem sérstaklega eru notuð til að fylgjast með lestrarfærni eru öll verkefni nemenda notuð til að greina stöðu þeirra.

Viðmið skólans

Sem stendur er niðurstöðum skilað í orðum á mínútu í yngri árgöngum en atkvæðum í þeim eldri. Stefnan er að með tímanum verði niðurstöðum skilað í orðum í öllum árgöngum. Ástæða þess er að í Leið til læsis sem er eina staðlaða lesfímimatið sem við höfum, er notast við orð á mínútu.

Hafa ber í huga að viðmið skólans ganga út frá því að ekki sé um lestrarvanda s.s. dyslexíu að ræða. Ekki er þar með sagt að nemendur með lestrarvanda geti ekki náð viðmiðum en persónulegar framfarir hvers og eins eru mikilvægasti mælikvarðinn þó viðmiðin séu jafnframt höfð í huga.

Viðmið skólans veturinn 2015–2016

bekkur	orð á mínútu	atkvæði á mínútu
1.	um 50	
2.	um 80	
3.	um 100	
4.	um 125	
5.	um 140	
6.	um 150	um 260
7.	um 160	um 280
8. og uppúr	um 170	um 300

Skil á lestrarmati

Í 1.-6. bekk er upplýsingum um lestrarmat skilað heim á blöðum sem sýna lestrarferil frá vorinu á undan. Í 7. – 10. bekk eru niðurstöður lestrarmats settar inn á Mentor jafnóðum.

Almennt um sérkennslu og greiningar

Þegar sýnt þykir að um lestrarvanda sé að ræða hjá nemanda er hægt að sækja um dyslexíugreiningu, hún er þó aldrei framkvæmd fyrr en í fyrsta lagi að vori í 3. bekk og yfirleitt ekki fyrr en í 4. bekk. Greiningar eru framkvæmdar af þeim sérkennurum skólans sem hafa réttindi til að nota Logos greiningartækið. Þegar niðurstöður liggja fyrir er haldinn skilafundur með foreldrum, umsjónarkennara og jafnvel nemandanum sjálfum ef ástæða þykir til. Bæði foreldrar og umsjónarkennari nemanda geta haft frumkvæði að því að óska eftir greiningu en samþykki foreldra þarf ávallt að liggja fyrir.

Dyslexíugreining er ekki nauðsynleg til að nemendur fái þjónustu sérkennara.

Umsjónarkennari getur óskað eftir aðstoð frá sérkennara þygi honum ástæða til að fá leiðbeiningar varðandi lestrarkennslu nemenda. Ef umsjónarkennara og sérkennara þykir ástæða til að nemandi fái þjónustu sérkennara í nokkurn tíma er útbúin áætlun og foreldrar upplýstir um efni hennar og ástæður sérkennslunnar. Í sumum tilfellum er talið betra að sérkennari vinni með öllum bekknum í samstarfi við umsjónar- eða faggreinakennara.

Lestrarmenning

Bókasafnið

Bókasafnið ætti að vera hjarta lestrarmenningar skólans og þangað á að vera gott að koma. Árið 1998 var sérhönnuð bókasafnsbygging reist við Álftnesskóla sem hýsir bæði almenningsbókasafnið og skólasafnið. Söfnin eru rekin sem samsteypusöfn og hefur það fyrirkomulag reynst beggja hagar. Safnið er staðsett miðsvæðis í skólahúsnæðinu á jarðhæð og með góðu aðgengi.

Fyrri hluta dags nýtir skólinn safnið til útláns og kennslu í upplýsingamennt, en síðari hluti dags er almenningssafnið opið. Bókasafnið er að jafnaði vel sótt og er þar fjölbreytt efni fyrir alla aldurshópa, hvort sem er til iðkunar fræða eða yndislesturs.

Á safninu eru tveir starfsmenn, forstöðumaður, bókasafns- og upplýsingafræðingur ásamt því að vera kennari og bókavörður sem sér um útlán á morgnana.

Reglulegir viðburðir á safninu

Í nóvember ár hvert er tekið þátt í Norrænu bókasafnsvikunni. Það fyrirkomulag hefur skapast að nemendur úr eldri bekkjum skólans koma og lesa fyrir nemendur úr 1.– 4. bekk söguna sem

er þema þess árs. Oft er sagan sett upp á skjá um leið og hún er lesin ef myndirnar eru skemmtilegar. Eftir lestur skapast oft skemmtilegar umræður.

Um leið og bókasafnið tekur fram jólabækurnar er boðið upp á átak í jólabókalestri fyrir yngsta og miðstig skólans. Eftir hverjar 5 jólabækur sem nemendur lesa fá þau jólalegt viðurkenningaskjal með nafni á gömlum jólasveinum.

Rithöfundakynning er ávallt í nóv./ des. Reynt er að fá rithöfunda fyrir alla aldurshópa.

Sumarlestur í samstarfi við Bókasafn Garðabæjar, Álftanessafn hefst strax um leið og skóla líkur að vori og endar um miðjan ágúst með uppskeruhátíð. Nemendur fá lestrardagbækur þar sem þau halda utan um lesturinn. Eftir hverja lesna bók fá þau límmiða.

Lesstundir

Skipulagðar lesstundir hafa verið í stundatöflu í skólanum í nokkur ár og er tilgangur þeirra að hvetja til yndislestrar og styðja við sjálfstæðan lestur nemenda. Með því að ætla sérstakan tíma í frjálsan lestur sendir skólinn nemendum einnig skilaboð um mikilvægi lestrar.

Á yngsta- og miðstigi hefst dagurinn yfirleitt á lesstund en á elsta stigi eru 20 mín lesstundir á hverjum degi og dreifast þær á mismunandi fag tíma.

Lestrarsprettir

Á yngsta stigi hafa lestrarsprettir verið fastur liður í mörg ár og einnig hafa verið teknir slíkir sprettir á miðstigi og í einstaka bekkjum á elsta stigi. Ýmis konar mynd hefur verið á þessum lestrarsprettum en iðulega lesa nemendur aukalega bæði heima og í skóla og safna upplýsingum um og skrá blaðsíður, mínútur eða bækur. Upplýsingar um dugnaðinn eru skráðar með skemmtilegum hætti á göngum skólans. Þó að svona lestrarsprettir komi ekki í staðinn fyrir gott aðhald allt skólaárið geta þeir verið skemmtileg viðbót og hvatning fyrir nemendur.

Heimildir

Lipson, M.Y., og Wixson, K.K. (1991) *Assesment and Instruction of Reading Disability: An Interactive Approach*. New York: HarperCollinsPublishers

Riley, J. (2006). *Language and literacy. Creative approaches to teaching*. London: SAGE Publications.

Torgesen, J. K. (2005). Recent discoveries from research on remedial interventions for children with dyslexia. *The science of reading*, 521-537.